

GYULAFEHÉRVÁRI HIRLAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 K., félévre 4 K., negyedévre 2 K. Egyes szám ára 20 fill.

Megjelenik minden héten egyszer: Csütörtökön.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: ÁVÉD JÁKÓ

Munkatársak:

Dr. Mayer Ödön, Balla István és Falu Kornél.

Kiadó: PAPP GYÖRGY

Szerkesztőség Apaffy utca 186. sz.

Kiadóhivatal: Papp György könyvnyomtató intézetében.

Hirdetések díjszabás szerinti árban közöltetnek.

Okszerű adózás.

Nemzetállamban az adózást a nemzet önmagának szavazza meg. Az állam, hogy önzéljait teljesíthesse, szükségletre szorul. A szükséglethez szolgáló anyagi eszközöket egyrészt a polgárok adóztatása, másrészt egyéb önálló gazdálkodása révén fedezi.

Az állam kiadásainál vezérelv mindig az legyen, hogy azok a nemzet jólétét mozdítsák elő. Produktív akkor lesz az államkiadás, ha általa legalább annyi előny nyújtatik a nemzetnek, mint a mennyi attól elvonatott.

A szükséglet fedezési alapjául szolgáló adózás főelve pedig az legyen, hogy mindenki képessége szerint adózzék.

Legyen az adó általános, azaz minden állampolgár fizesse azt. Szedessék az a létminimumhoz szükséges összegben felüli tiszta jövedelemből. Ne ellenkezzék az erkölccel és a polgári politikai jogokkal; azaz ne nyújtson alkalmat az erkölcstelenség terjesztésére, vagy a polgári szabadság csorbitására.

Az állami kiadásoknak a kis jövedelmekre háruló terhei megszüntetése végett progresszív adózási rendszer hozassék be, melynek alapján ne a jövedelemnek arányosan befolyó százalék szerint, hanem nagysága szerint haladványban adóztassék meg.

A magyar kisiparosságra nézve a mai adózási kulcs (10%) nagyon terhes. A méltányosság és igazságosság követelménye, hogy az tetemesen alantabbra szállíttassék le. Mondjuk 3—4%-ra, ami legjobban felelne meg a kisiparosság adózási erejének.

TÁRCZA.

A csikó.

Hát úgy adódott kérem a dolog, hogy Bencsik János uramnak csikóra volt szüksége. Csikóra, szép szál jószágra, ami kinőtte már a kamasz hónapokat, de még nem állapodott meg, hogy joggal lehetne rá mondani: ló. Ő csikót akart kétféle okból; egy, mert az efajta jószág olcsóbb is; kettő, mert nevelni akarta a jószágát a maga módjára. Ez az utolsó ok különben Bencsik uramnál mindannyiszor sokat határozott, amikor valami újnak a beszerzéséről volt szó. Fiataljában szerette az asszonyt (alig volt 16 esztendő mikor párta alá jutott Erzsók asszony;) a házát, a földjét mind maga ifjitotta meg; a dúdvával benőtt kertből egyedül csinált jövedelmező gyümölcsöst.

Tavaszi felé járt az idő. Mostanában már nem lustálkodhatik a vályu mellett a jószág, a fehércseléd is félreteheti a kalendáriumot az új esztendőig. Eke elé fogják a lovakat, ökröket, ki a mezőre terelik a teheneket, a nap felkeltét a pásztorok kürtje, a juhnyáj kolompja jelzi a faluban; a határon meghallani az ekét fogó parasztok kurjongatását. Ilyenkor aztán nagy szükség van minden rendű és rangú munkaerőre. Ismerni kell annak a módját, hogy hogyan ifjitják meg az anyaföldet, hogyan kell eljárni az eszközökkel, holt eszközökkel és élőkkel: kocsikkal, ekével, lovakkal meg béresekkal.

Igy történt, hogy szaporítani kellett a jószág állományt. Szaporítani pedig egy lóval. Szükség lett volna ugyan kettőre is, de csak egyet vett Bencsik uram, úgy

Felette ajánlatos külön iparadó megállapítása, tekintettel az egyes iparágak viszonyaira.

Egészséges adórendszer alapján az iparosság köteleességszerűen fogja megtenni mindazt, ami az államháztartás gépezetének rendszeres működéséhez szükséges.

Népkönyvtár és alkohol.

Az a dicséretet érdemlő akezió, ami a földművelésügyi kormány támogatása mellett néhány esztendeje a közművelődés érdekében végbemegy, olyan kulturhistóriai mozzanat, hogy lehetetlen arról bővebben és érdemlegesebben nem beszélni. A lényeges természetesen az, hogy — ha nem is gyorsan — eredménnyel járjon. A mozgalom alatt értjük a népkönyvtárnak mind gyakoribb felállítását, melyek ide s tova egészen behálózák az országot.

A kinek csak egy szemernyi bepillantása van a köznép viszonyaiba, az láthatja és tapasztalhatja azt a már-már végzetesnek látszó állapotot, a mit az alkohol és a koresma között létrehozott. Ha csak két-három évtizedre tekintünk vissza, tapasztalhatjuk, mert hiszen majdnem szemünk láttára fejlődtek át a viszonyok, hogy a patriarchális életmód, a nyugodt, higgadt temperamentum, amely szinte jellemző vonását tette a magyar embernek, hogyan vadult el. A mi szilaj elem a magyarban volt, a lékés időben a rendes társaságból, a magyar emberek közösségéből szépen kisajátítódott és lett belőle erdei betyár, tiz megyére szóló zsványhad.

Rége a jó magyar ember gyilkoló eszköze maroklatára csak akkor ütött, ha szó volt róla, hogy hazáját, vagy nyelvét, vagy szabadságot mentse meg. Más-külömben a templom, meg a család, az eke szarva és az anyaföld voltak az ő egész világa. Ezeket szerette, ezeket imádták; élt halt érttök.

Ma már maga a nép is érzi a kor lehetőségét és idegenkedik a középkorba való dogmatizmus merevségtől és ennek tulajdonítható az alkoholnak olyan nagy mértékben és hirtelen való elterjedése. Pedig az emberi

okoskodván, hogy olcsóbb lesz, ha csak egy erős csikóval töltsd meg a jószág sorát.

— Holnap Szügedébe megyünk, hallottad Pétör? — mondja oda a gazda a kocsisnak.

— Jó, jó, — felel egykedvűen a szolga amúgy félvállról.

Másnap vásáron voltak Szegeden. Bencsik uram leszáll a kocsijáról, kiveszi oldalzsebéből a dohányzacskót, megtölti a kurtaszáru pipát, a mándlija zsebéből gyufát kotorász elő és meggyújtja a füstölő masinát. Nagyokat szípiakol. Ezt olyankor szokja, amikor komoly munkában van. Mert hát a mostani állapot nagyon komoly. Kiválasztani olyan csikót, a melyik két lónak a helyét tölti be. Azután meg az ilyen csikót kioktatni minden olyan munkára, a mit már mostanában, így a munka javában tudni kell a lónak, — Bencsik uram neki indult. Ott állt sorjában vagy 200 kocsis, mindegyik kocsis saroglyájához két három ló. Anyaló, kis csikó, meg nagyobb, gebe is, termes is. Már, ahogy jön.

Egy kocsis mellett halad el. A kocsis gazdája nagy lustán odadől a saroglya mellé és ostora nyelével kotorász a porban. A kocsishoz csak egyetlen jószág van kötve, egy gyönyörűen kifejlett pejszörű csikó.

Bencsik előbb nagy fontoskodón végig néz majd a jószágon, majd a gazdáján.

— Hát aztán, hogy adná kendtek ezt a csikót?

— Odaadnám 100 pengőért, — mondja a meg-szólított.

Bencsik uram végig néz a csikón meg egyszer; közelebb lép hozzá. Kettészorítja az állat ajkait, lapoczkán veri, azután ráparancsol Végh András uramra (mert így hívják az eladót), hogy induljon neki sebes léptek-

léleknek szüksége van bizonyos nyugvó pontokra, melyek ha hiányzanak, az emberi méltóság állati anyagias-ságba sülyed. Így volt ez a régi világban, ahol még nem ismerték a pálinkát, de tudatában voltak már a kábító szereknek, így a bornak és a hitelenség olyan következményeket szült, mint manapság. Akkoriban a kereszténység volt az, ami megváltotta az emberiséget, persze az a kereszténység, amely az ige hatalmával, de nem külsőséggel győzte meg a lelkeket. Mostanában is az igének fogjuk köszönhetni, hogy az anyagiasságból kiragadja népünket, de nem a szív, hanem az ész igéjének.

A földművelésügyi miniszter annak idején számított ezzel, a mikor országossá tette, illetőleg tervezte a népkönyvtárak felállítását. De más, jóval fontosabb intézménynek a nyélbeütését elmulasztotta kormányzatunk, nevezetesen azt, hogy a már olyan nagyon gyökeret vert alkoholizmust szigorú intézkedésekkel gyöngítse, vagy legalább mérsékelje. Angliában is ezek a rendszabályok előzték meg a népművelést. Ottan minden részegnek törzslapja van a hatóságnál és részegségben elkövetett tettek soha nincsenek enyhítő, sőt éppen súlyosbító körülménnyel bírnak a büntetés kiszabásánál. A vasárnapok nem arra valók, hogy dárídót csapjanak a koresmában, hanem igenis, hogy a hét fáradalmait kipihenje.

Ilyen intézkedések nálunk is szükségesek, ha oda akarunk jutni, hogy népünket a zülléstől, a magyarban hussá és vérré változott, de könnyen elfajulható nemes erkölcsöket a jövő nemzedék számára megmentsük. A vasárnap, ha már az áhitat számára meg nem menthető, mert nincsen már meg a köznép emberében, sem a csodákban és valláskövetelte földöntúli tüneményekben az a naiv hit, amely elemét képezi minden vallásnak, akkor adjunk neki kárpótlást a tudás segítségével. Világosítsuk fel a népet, ösmerje meg a földet, melyen lakik, ösmerje meg saját törvényeit, szóval ösmerkedjék meg önnön magával. Ha majd az önismeretnek arra a fókára jutott, hogy olyan intelligenciának lesz a részese, amely képesíti majd arra a gondolkodásra, arra az eszméletre, hogy kiismerje az ő saját nemzeti karakterében rejlő kincsek megbecsülni valóját, majd akkor a haladás nem

kel az állattal, mert meg kell győződnie arról is, hogy nincsenek-e löcs lábai a csikónak.

Végh András neki is indul a csikóval szépen trappba. Először lassan tempóba, azután sebesebbe, de nem kellett sokat feket tartania, mert Bencsik János értett a jószághoz. Kitalálta, hogy hát ebből jóra való lovat fog felnevelni. Nem is alkudott rá, csak kiszedte mándlija zsebéből a pénzeszacskót, kivett belőle négy vadonatúj 50 koronást és átadta Végh Andrásnak minden szó nélkül.

A kocsis odakötötte Bencsik kocsija mögé a csikót. Hazafelé nem egyszer nézett vissza Bencsik János uram a gyönyörű állatra, és az egész uton bizvást azon járt az esze, hogy milyen módon fogja munkába a Rózsát, (ilyennek keresztelte a csikót Végh András) mert az ilyen csemete más eljárást kíván, mint holmi 30—40 pengős csikó.

Othon mindjárt munkába jött a Rózsa és tüstént megállta a sarat. János gazda boldog volt, ha végig nézett az állaton és erősen jósolgatta, hogy ez lesz az a ló, amilyent nem látott még a halmágyi tanya.

Egyszer estefelé, amikor abrakoltatták a jószágot, Bencsik bevetődött valahogy az istállóba. Valami szörtyögés féle keltette fel figyelmét, ami Rózsának a torkából eredt. Odahallgat egyszer, odahallgat még egyszer, a szörtyögés csak nem akar felhagyni. Mi lehet ez, töprenkedik a gazda, ilyen egészséges állat és baj van a torkában.

— Végh András becsapott engem, — gondolkodik magában a gazda. — A csikó egy gyönyörű jószág, de rajtam egy Végh András nem fog ki.

— Pétör, hallod-e, te fogod a Rózsát, osztán átviszed Muzslára, Végh Andrásnak. Azt mondod neki,

okoz a kormányszatnak fejtörést. Hiszen a kormány az esetben, ha becsukja vasárnap a dáridóknak szánt koresmahelyiséget, pálinkamérőt, igaz, hogy az államjövedék egy tekintélyes részét fogja elveszíteni, de másrészt gondolja meg azt, hogy mit nyer vele, ha a nép könyvtárakban találja a vasárnapi szórakozását. Ha ott a tanító, meg a pap időről-időre népszerű modorban tudományos előadást tart, ha a nép tudni fogja, hogy az erkölcsöket önmagukért kell gyakorolni, nem pedig, mert egy magasabb lénynök tesznek vele tetszetős dolgot, akkor milyen összehasonlíthatatlanul nagyobb nyeresége van az államhatalomnak. Visszanyeri azt az emberanyagot, mely értelmes, mely szorgalmas, mely példaképen állhat az európai kulturnépek között. Mert bizony, ha a főczél az állami pénzüjvedelem, akkor nem is számíthatunk egyébre, mint népünk lassu, de biztos elfajulására. Így, ha nincs önálló gondolkodása, könnyen beleveti magát a szociálista agitátorok önző karmai közé, ahonnan nem olyan könnyű a szabadulás.

Pedig népünk már elég vizsontagságon és megpróbáltatáson ment keresztül. Eleget érezte a saját, valamint idegen hatalmak nyűgét, itt az ideje annak, hogy azt a boldogságot is élvezhesse, amit egyedül és kizárólag csak a tudás, az önisméret, az önbecsülés és önérzet nyújt.

Mária bucsuja Csiksomlyón.

(Az alábbi felszólalást Csikmegye egyik tisztán katolikus közösségéből egy szívvel lélekkel katolikus polgár embertől kaptuk. Ez a körülmény magyarázza meg a felszólalás tartalmát és esetlegesen erősebb kifejezéseit. Mi pedig szószerint közöljük a felszólalást s pedig először azért, hogy az illetők gondolkodásmódja teljesen nyilvánuljon, mert az egyenes beszéd tiszta beszéd s jobb ismerni a nép valódi gondolkodását, mint eltitkolni, másodsor pedig azért, mert esetleg ránk foghatnak, hogy mi irtuk a felszólalást ebben a hangulatban. A felszólalónak pedig abban, hogy a csiksomlyói bucsukat meg kell tisztítani az üzérkedésektől, mert nem illenek össze, teljesen igaza van, ha egyebekben itt-ott téved is).

35—40 éve, hogy mint öntudatos ember járok bucsura ezen a napon, de azt tapasztalom, hogy ez a magasztos ünnep, amely Csik-, Háromszék-, Udvarhely- és Brassómege bucsujáró helye, a zsidók és zsidárusok gyűlhelye lett és az a szent bucsu egész vásárrá fog aljasodni.

A régi világban jól emlékszem alig lehetett egy, vagy két gyümölesös szekeret látni és most annyira fejlődött, hogy az összes klastrom térsége koresmasátrák és egyáltalán mindenféle árusok sátraival diszeleg, természetes, hogy legnagyobb részt zsidókból állanak. Mert jó katolikus, sőt még református sem megy oda árulni.

A zsidóknak ha ünnepjük van, semmiféle nemzetiség nem megy az ök ünnepjüket kigunyolni, hogy lehet tehát az, hogy nekik megvan engedve, egy olyan

hogy adja vissza a pénzemet, mert baj van a csikó torkában.

Péter lekötötte a lovat a jászolról és neki indult Muzsla felé. Már öreg este volt, amikor visszatért a kocsis a csikóval egyetemben.

— Végh András azt üzente Benesik uramnak, ha nincs az a törvény, aminek jussa volna arra, hogy neki vissza köne juttatni a pénzt. A vásár vásár. Ha rossz a csikó torka, arrul senki sem tehet, aszongya ő nem nevelte a csikóját kántornak.

Ez már igazán felfortyantotta Benesik Jánosban a vért. Beesapta őt a gazember és még évődik is vele.

Újra Szegeden találkozott a két gazda. De nem a vásáron, hanem a kapitány előtt.

— Nos, mi a baj? — kérdi a feleket a rendőrkapitány.

Benesik János elmondja nagy bőbeszédűséggel az esetet.

— Hát ér magának valamit a csikó? — kérdi a kapitány.

— Biz' ér az valamit, — tekintetes kapitány úr.

— No hát akkor úgy ítélekzem, hogy a tizenöt napi munkáért tizenöt forintot vonhasson le magának Végh András.

— Már pedig én ugy akarom, hogy mind a kétszáz koronámat adja vissza.

— No hát, azt nem ítélem oda.

— Akkor mög én nem adom oda a jószágot, — mondá még bent a teremben, kinenőfélben Benesik uram.

Odakint meg már azt mondta, hogy: — Nem adom, azért se adom, még ha ígér a 200 koronára 10 pengőt, akkor se adom, mert igaz, hogy nem lesz kántor a Rózsából, de jó ló, az lössz belüle, teremtucscse, — lössz.

Szabó Imre.

nagy és magasztos ünnepen, mint a Mária bucsuja, szabad legyen árulni, hiszen ha jól tudjuk a kalendárium nem jelzi, hogy ott azon a napon a vásár engedélyezve lenne. Hát csak a katolikus vallás az, a mit minden népségnek ki lehet gúnyolni. Még pedig kigunyolják azzal, hogy a mi ünnepeinket felhasználják és üzletet csinálnak maguknak.

Nagyon sajnálatos, hogy nincsenek a katolikus egyháznak olyan vezetői, kik nemcsak a szószékről prédikálnak a hiveknek erkölcsöket, hanem ha prédikálják, be is tudják tartani különösen akkor, a mikor a mi vallásunk kigunyolásáról van szó és nemcsak prédikálja, hogy vásár- és ünnepeket megtartsad, hanem érvényt is tudjon szerezni, hogy az ünnepeink és bucsunk mások által is tiszteletben tartassanak és ne használja fel azt, senki fia kereskedés vagy uzsoráskodásra. Minden müvelt jó katolikus ember megbotránkozik azon a nemtörődömségen, amelyet ilyen ügyekben a katolikus egyház fejei és vezetőinél tapasztalni lehet. Ha arról van szó, hogy a nemtörődömséggel arányban, veszítsenek a jövedelmeikből is, akkor fűt, fát és minden követ megmozgatnak, hogy azt ne bántsák, de ha arról van szó, hogy a katolikus vallásnak, s ezzel kapcsolatban a bucsuknak tekintélyét megóvják, azzal nem törődnek.

S nagyon különös, hogy éppen ezen a napon, a mely mindig vasárnapra esik, van az a szabad árulás, pedig ha jól tudom, az ország törvénye egyformán szól minden nemzetiségre. Mária ünnepe pedig mindig vasárnapra esik és akkor az árulás tiltva van, erre a napra pedig nincs engedélyezve, sem országos, sem bucsuvásár.

Ne csudálkozzék tehát a katolikus egyház, hogy ha a katolikus hivek kezdenek a vallással nem törődni, sőt kezdenek a vallástól elidegenedni, elromlani, ha nincs aki ezt a vallást és ennek ünnepeit és bucsuit a gunytól megóvjá és nincs aki ennek az egyháznak törvényeit tiszteletben tartassa, necsak a saját vallásfelekezetével, hanem minden más vallásfelekezetekkel is.

Mikor megérkeztem a bucsu előtt való nap Csiksomlyóra, fájdalommal tapasztaltam, s láttam, hogy hogyan készülnek a sátrak mindenütt a templom mellett és előtte, azt kérdeztem magamban, valjon bucsu lesz itt? vagy vásár, de ez még csak semmi ahoz, a mit másnap a bucsu napján láttam, nem lehetett mozdulni a sok árus sátrtól s akár merre fordult az ember, sátrornál egyebet nem látott, s pedig vasárnap volt, a mikor tiltva van az árulás.

Ha bucsu, hát legyen bucsu, olyan, a milyennek lenni kell, ha pedig nem, csináljanak országos vásárt belőle, de ne használják fel a mi ünnepünket és bucsunkat kereskedésre; de hiszen azon a napon még vásárt sem lehet tartani, mert a törvény azt mondja, hogy ha a vásárnap ünnepre esik, az vagy azelőtt való nap, vagy azután való nap tartatik meg. Tehát itten hivatalos mulasztás követtetett el most és követtetik el mindannyiszor, valahányszor azt elnézik.

Hivatalos mulasztást követtetett elsősorban az egyház fejei által, a mennyiben elnézik a bűnös üzelmeket és nem tesznek lépéseket a világi hatóságnál annak beszüntetésére, hivatalos mulasztást követ el a világi hatóság, a mennyiben a vasárnapi törvényes munkaszünet daczára elnézik, hogy nyílt helyen, meg nem engedett árukat vasárnap 10 órán tul áruljanak.

Jó lenne tehát, hogy a katolikus egyház fejei és hivatott egyéniségei, hivatásukhoz hiven a nagy és magasztos bucsu érdekeit megóvnák, úgyszintén nem ártana, ha világi hivatalok hatáskörükben az országgyűlés által hozott és öfelsége a király által szentesített törvényt vagyis a vasárnapi munkaszünetet betartanak és mások által is betartatnák.

Egy bucsus.

Heti krónika.

(Hideg idő. — Angol látogatás. — Kutyamészárszék. — Dékán és szegénység. — A kölni dom veszedelme. — Ismét Dreyfus. — Hajdan is, most is. — A székely erdők panamája. — Semmelweis Ignác szobra. — A kath. nagygyűlés.)

Még az imént forró nyár tikkasztotta az országot, de főleg a fővárost, úgy, hogy a visszatérő nyaralók utónyaralásra elmenekültek, a hova csak tudtak hamarjában, de ime, a természet egy koalíziós ugrással a legkeményebb télbe csapott át. Dermesztő hideg szelek, fagyok és havazások hire érkezik mindenfelől. Szóval minden átmenet nélkül átmentünk a télbe. A kávéházak, melyek előtt még örökzöld kertek pompáztak, összeszedték a hevenyészett hűsítő tanyát, becsukták a nagy ablaktáblákat és a vendégek már a jó meleg ablaktáblák mögül szemlélik a vörös arccsal, orral és felgyűrt gallérral tovaszáguldó egyéneket. A főváros mindenképen téli képet mutat már, csupán egy

jellegzetes sajátossága hiányzik még: a gesztenyesütő kemenczék. Remélhetőleg ezek is mihamarába feltűnnek az uteza széleken. Olyan fagy csapott a még szépen zöldelő szőlőkre, hogy a gazdák nyakra-főre kénytelenek szüretelni, még azok is, akik eddig szent áhitattal csüngtek az abszolút uralomból maradt azon rendeleten, mely nálunk megtiltja, hogy okt. 16-ika előtt valaki szüretelni merjen.

A hűvösre fordult időben tehát igen jól érezhetik magukat angol vendégeink, akik a ködös, hűvös éghajlatu Albionban ugyancsak megszokták az ilyen időjárást. Fejedelmi fogadtatásban volt részük a lerándult Eighty Club tagjainak, tejben-vajban fürösztik őket, egy-egy sétakocsizás után, egy-egy nagyobbszabásu középület bemutatása után lakoma, lönecs, banket, table dot. Az anglusok sok szépet láttak szeretett fővárosunkban, de még többet ettek és ittak. A város, az állam valóban a magyar gavallériához méltóan kitett magáért. Sok szép ezrest nyert el a vendégszeretet. Szóval csináltunk egy kis idegen forgalmat — ami pénzünkön. Másképp amúgy se jön ide senki. Ha pedig valóban szükséges, humánus czélokra kellene áldozni ilyen gyönyörű ezresbankokat, miket a derék angolok megették, akkor bizony üres a kassza, nincs pénz. De azt az egyet talán mégis elérjük a vendéglátás révén, hogy a civilizált angol vendégeink nem fogják ránk kenni, hogy a Balkánon léteünk, nem fogják szerte vinni, hogy nálunk csak csikósok és gulyások vannak, sőt ellenkezőleg elősmerik majd és szélteben hosszában elhíresztelik, hogy Magyarország nem osztrák tartomány, hanem két különböző, egymással homlokegyenst ellenkező állam, ami abból is kitűnik, hogy Magyarországon hatalmas gyomorhurotot szereztek, amit Ausztriában (Karlsbadban) meggyógyíttatnak.

Vannak még ötletes asszonyok is, a kik társadalmi problémákon töprengve, többek között rájönnek arra, hogy miként lehet a husrágaságának nyomasztó kérdését praktikusan megoldani. Egy lipótvárosi némberek támadt az az ideája, hogy kutyahus mészárszéket nyit, melyben potont áron (50—60 fil. kilóját) hust mért ki a szegényebb néposztály számára. Az ötlet hatott. Az üzlet beültött. Tömerdek szegény asszony ellepte az „Olesó-Jánoshoz” czimzett huskimérőt, sőt csaknem hajba kaptak az asszonyok, annyira törték magukat a hihetetlen olesó hus után. De nem sokáig tartott a boldogság, már t. i. a huskimérő-asszony részéről. Egy-másután megbetegedtek a kutyahust evők. Végre gyanussá lett a dolog. Egy asszony, kinek a családjában szintén megbetegedés történt, megvizsgáltatta a hust és konstatáltatott, hogy bizony az kutyahus. A hatóság természetesen nyomban elkobozta a huskimérő-asszonynál megtalálható husmennységet, boltját becsukatta és megindították ellene a fogylmi vizsgálatot. A huskimérő asszony még méltatlankodott ezen eljárás felett, mikor ő tisztán humanizmusból mérte ki az olesó hust.

Ha már a szegénységnél tartunk, elmondhatjuk, hogy az egyetem dekánya miként vélekedik a szegényekről. Olyan szegény egyetemi tanulók felvételi czeremoniája alkalmával, kik legnagyobb részben tandíjmentességért folyamodtak, egy-két tanuló a dékán úr beszédén elmosolyodott. A dékán úr a merészeket a teremből kiutasította s a többi között így szólt: „Úgy látszik, a szegénységgel együtt jár a nevelletlenség. Önök szegények és neveletlenek. Hazi körükben nem nevelték.” És a dékán úr nem félt attól, hogy a „golyák” lehurrogják, nyakon verik, vagy meglynchelik. Külömben kezot szorított velük.

A világhírű kölni dómot veszedelem fenyegeti. A csucsives építészet e remekének megvizsgálásánál kitűnt, hogy az idő pusztításai egyre nagyobb károkat okoztak a déli bejárón, úgyhogy annak használata valóssággal életveszélyes lett a látogatókra. Félni lehet, hogy a télen jelentékeny nagyságu kődarabok fognak lehullani. Maga az épület és diszítései nem forognak veszedelemben. Németség ezen legrégibb műemlékének alapkövét még 1248-ban rakták le. Majdnem kétszáz évvel később 1434-ben fejezték be a déli előcsarnok felett emelkedő tornyot, tehát a templomnak azt a részét, ahol most a pusztulás jelei mutatkoznak. A déli torony felépítése után szünetelt a munka, egészen IV. Frigyes Vilmos trónraléptéig, aki elrendelte a félbenmaradt építkezés folytatását. A monumentális mű zárókövét 1880. október 15-ikén tették le I. Vilmos császár jelenlétében. A déli kaput Schwanthaler több freskója diszíti.

Párisban egy párt a már végleg eldöntött Dreyfusügyet szeretné ismét életre kelteni. Nagy plakátokon hirdetik, hogy a semmitőszék a törvényt meghamisította, hogy a zsidó Dreyfust rehabilitálja és adakozásra szólítja fel a lakosságot, hogy Mercier tábornok részére arany emlékérmét veressenek, kiről a mozgalomtól távol álló párisi nép azt tartja, hogy ezen mozgalomnak ve-

zetője. Szóval Dreyfus veszi át, úgy látszik, a bolygó-zsidó szerepét.

A koronázás után 1867-ben az egyetemi tanulók vigan jártak Budapest utcaiban és a kiegyezés öröme nagyokat ittak és nagyokat kurjantottak. Ez utóbbit a rendnek nemes öre nem hagyhatta szó nélkül, mire az volt a védekezés, hogy most szabad, mert „szabadság van az országban.” A védekezés azonban nem fogadtatott el s aki tovább rezonírozott, bekisérték. Ilyen volt akkor a szabadság! Ma a honvéd ifjak próbálják ki, hogy milyen a szabadság egyre-másra huzatják a Kosuth-nótát és egyre-másra fokoztatnak le. Nos? Ilyen ma a szabadság!

A székely erdők panamája még egyre foglalkoztatja a lapokat és embereket. Az emberek egyik fele a mostani igazságügyi minisztertől és a székely ügyek vezetőjétől, másik része parlamenti bizottságtól várja ezeknek a panamáknak a tisztázását s azért az igazságügyi minisztert egyre-másra üdvözlésekkel árasztják el. Vannak azonban olyanok is, kik ezekért egyenesen az üdvözlőtteket támadják. Az itteni székely társaságtól a következő üdvözlés ment fel: „A gyulafehérvári székely társaság bizalmat szavaz Nagyméltóságodnak és kéri, vizsgálassa meg szigorúan az erdőpanamákat.” Erre egy budapesti lap így humorizál: „Vizsgálassa meg . . . szigorúan . . . Polonyi . . . X úr, X úr, hát illik így csufolkodni egy igazságügyi miniszterrel?” . . . A míg azonban a különféle pártok így üdvözlőnek és humorizálnak ez úgy látszik soká tart, addig a székelység pusztul és vesz.

A tudomány embereit nálunk csak kétszer ünneplik: mikor meghalnak s mikor esetleg szobrot emelnek nekik. Az utóbbi csak ritkán történik, mert nálunk a politika a fő. Semmelweis Ignácznak csudálatosképpen mind a két ünneplésből kijutott. Szobrát vasárnap leplezték le Budapesten. Semmelweis egyetemi tanár nálunk egyike volt a halál nagy ellen-seégeinek. Az ember s az élet nagy szerelme a tudomány fegyvereivel verte meg a tobzódó elmulást. Nagyszerű és zseniális munkálkodásának áldásait az egész emberiség élvezi. Az anya-rabló, gyilkos gyermekágyi lázat fedezte fel, melyet előtte az orvostudomány majd természetesnek és szükségesnek, majd megmagyarázhatatlannak ismert s a lángelmék világos látásával észre vette azt, amit mindenki látott és senki sem tudott. Semmelweis a természethez való visszatérést hirdette. Az aszeptikus kezelési módnak, a settenkedő, orvulóló betegség megelőzésének lett apostola s ezáltal évről-évre ezer és ezer ember életét mentette meg. Most millió anya áldása fordul felé. S a grandiózus csata győztes hadvezérének szobra fog állni Budapesten.

Egyik legnevezetesebb eseménye volt a múlt hétnek a kath. nagygyűlés Budapesten. A katolikusok összehozásának dokumentálására 10—20 ezer katolikus gyűlt össze s bár nem mindenki vett részt minden gyűlésen, a Vigadó óriási terme mégis mindig zsúfolásig megtelt. Nagyon népes volt a vasárnap délután tartott körmenet, melynek se vége se hossza nem volt s a szemlélődő órákig volt kénytelen várakozni, míg a menet előtte elhúzódott. Erre a vidékről sokan rándultak be, kik még azon napon vissza is utaztak.

UJDONSÁGOK.

Gyulafehérvár, 1906. október 4.

— **Kinevezések, áthelyezések, kirendelések.** A m. kir. pénzügyminiszter Roszner Vilmos marosújvári és Pethe Lajos parajdi bányatiszt jelölteket kölesönösen áthelyezte. A m. kir. kereskedelmi részvénytársaság Perczel Józsefet Marosújvárról a parajdi kirendeltséghez helyezte át.

Az igazságügyi miniszter a gyulafehérvári törvényszék területére vizsgálóbíróul Oelberg Ottó törvényszéki bírót, állandó helyetteséül pedig Bartha Győző törvényszéki bírót rendelte ki.

A vármegye főispánja Székely Ferencz tordai pénzügyigazgatósági díjnokot október hó 1-én kezdődő érvénnyel vármegyéhez irnoknak kinevezte.

A pénzügyminiszter Szilágyi Géza számellenőrt

a nagyenyedi járásba, Ajtai Jenő számellenőrt az alvinczi járásba, Kassay Miklós számtisztet a vizaknai járásba, Kiss András számellenőrt a marosújvári járásba, Damjansicz János számellenőrt a verespataki járásba, Klein Gyula számtisztet a magyarigényi járásba, Knáll Vilmos számtisztet a balázsfalvi járásba vármegyei járási számvevőkké nevezte ki.

A m. kir. közokt. miniszter Imets Irén kolozsvári áll. tanítóképző-intézeti segédtanitónőt a X. fizetési osztályba rendes tanitónővé nevezte ki. Imets Irén Imets F. Jákó apátkanonok úr dévai ügyvéd-fivérének leánya.

— **Mennyegzők.** Roth Lajos vajdahunyadi vasgyári előmunkás 1906. évi október hó 2-án kötött törvényes házasságot, Schweikovszky Róza gyulafehérvári lakos hajadonnővel, néhai Schweikovszky István volt helyi asztalos leányával.

Alvinczen mult hó 25-dikén fényes esküvő folyt le. Batta Bertalan birtokos bájos leányát, Ellát, e napon vette nőül Szentkirályi Géza felvinczi szolgabíró. A polgári kötést Szász József, vármegyének alispánja végezte; az egyházi áldást szép beszéd kíséretében Egerházy Lajos tordai ref. lelkész adta az ifjú párra. Tanúk voltak: a menyasszony részéről Kolozsvári József nyug. főispán, a vőlegény részéről Czigler Emil eszterházi főhadnagy.

Mendén (Budapest mellett) szept. 24-én városunk főkapitányának honvédhadnagy fia ifj. Roska József vezette oltárhoz a Koburgherczei birtokok nyug. erdőszének Peszl Károlynak legkisebb leányát Bertát. Tanúk voltak: a vőlegény részéről Ávéd Jákó nyug. főgimn. igazgató, a menyasszony részéről Szerémi József nyug. pénzügyi titkár.

— **Nt. Elek Lajos** csombordi ev. ref. lelkész, nyug. debreczeni vallásnár megváltik állásától. Csak rövid ideje, hogy Csombordon működik és már is szép hivatást töltött be úgy egyházközsége javára, mint a humanizmus terén. Hír szerint Kolozsvárra távozik, ahol az egyházkerület titkári állását foglalja el egyelőre ideiglenes minőségben.

— **A Tulipánkert estélye.** Minden tekintetben élvezetesnek ígérkezik a Tulipánkert okt. 7-iki hangversennyel egybekapcsolt táncmulatsága. A közönségnek ritka művelzetben lesz része, mert a program minden egyes pontjára sikerült a rendezőségnek olyan szereplőket megnyerni, kiknek művészetét közönségünk igen előnyösen ismeri. Riszner Ödönné zongorajátéka vezet be a hangversenyt; utánna Berreck Stefike adja elő Szemlér Ferencz székelyudvarhelyi főgim. tanárnak ez alkalomra írt költeményét. Bihary Béla éneke s Bartalis tárogató játéka sorakozik ezután. Az estélynek kiváló érdekességü pontja Pataky László ismert kitűnő festőművésznőnek nejeének éneke lesz, aki a Makraydalokkal fogja közönségünket megismertetni. Pataky Lászlóné úrnő úgy az enyedi, mint a dévai közönség előtt interpretálta már a Makraydalok szépségét és költészetét s csak örvendhetünk, hogy városunkat is kitüntetett szereplésével. A hangversenyre megígérte megjelenését báró Kemény Árpád főispánunk is. Jegyeket az első sorokba előre lehet váltani Papp Gy. üzletében. Hisszük, hogy a hazafias közönség tömegesen vesz részt a Tulipánkert első mulatságán.

— **A szüret és a borhamisítás.** Városunk szőlősgazdái f. hó 2-án tartott gyűlésükön elhatározták, hogy tekintettel a fagy által előidézt állapotokra a szüretet f. hó 8-án kezdi meg, azonban ha valaki előbb is le akarja szedni meglehet, csak szomszédjait 24 órával előbb értesítse. Kapcsolatban ezzel még a következőket mondjuk el: Magyarországon sok a jó bor, de sokkal több a hamis bor. Az utóbbi években megcsappant a borellenőrző bizottságok buzgalma. Erre mutat az állandó borvizsgáló bizottságok ügyforgalma, a melyeknek 1899-ben még 910, 1900-ban 236, 1901-ben 212 esettel volt dolguk. A kihágási esetek száma 1905-ben már 55-re csökkent. Darányi földmívelésügyi miniszter, tekintettel a közelgő szüretre, körrendeletben fölhívta a törvényhatóságok első tisztviselőit, az alispánokat és polgármestereket, hogy kellő közhirrététel útján figyelmeztessék a közönséget a bortörvény tilalmaira s főleg arra, hogy a mustba, vagy borba, valamint a kiejedt törkölyborba vizet önteni nem szabad, hogy a

természetes bort törkölyborral, vagy gyümölcsborral összekeverni tilos, s hogy az e tilalmat megszegő büntetés alá esik. Ugyanilyen figyelmeztetést kaptak a gazdasági egyesületek, a borászati szakközegek. A belügyminisztert pedig felkérte arra, hogy a hatóságokat a borhamisítások ellenőrzésére és üldözésére utasítsa, s hogy általában a bortörvény végrehajtása érdekében a közigazgatási bizottságok a kellő energiával járjanak el.

— **Zár- és díjlövészet.** Lövészegyletünk szeptember 30-án fejezte be a czéllövészetet. Ezen díjlövészet alkalmára Szemere Miklós ismert sportbarát egy szép ezüst serleget küldött. Ez volt a legelső díj, melyért a rendes tagokon kívül Lurtz Vilmos dévai lövészmeister és Belházy Gyula nagyenyedi főerdész is versenyeztek. Sajnos, a szép serleg idegenbe Lurtzhoz került, ki pompás lövéseivel azt ki is érdemelte. Díjakat illetőleg jutalmakat nyertek még Jakabffy J. kereskedő, Borbély Á. hadnagy, Volez H. nyomdatulajdonos, Jaczó K. vasuti tisztviselő, Belházy Gy. és Urbán Gy. főerdészek és dr. Balogh Zs. ezredorvos. Az érdekes verseny ismételt bizonyítékát adta az egylet életképességének, mely, hogy egy év alatt még nem fejlődött át teljesen sportegyletté, annak okát a mult évek szomorú tengődésében és a rendezetlen vagyoni viszonyokban találjuk, melyek ezen egyletet bénították. Ezen évben a rendelkezésre álló erőknél túl dolgoztak; így, bevezették a villamos világítást a csónakozás és a korcsolyázás miatt, nagy csatornázás által planirozták a jövő évben épülő lawn-tennis pályát, mely által egyuttal kellemessé tették a kert levegőjét. Államsegélyt kért, hogy a gimnázium növendékeinél behozandó Mannlicher czéllövészethez szükséges golyófogót felépíttesse. Szóval czéltudatosan és méltánylást érdemlő módon iparkodik a Lövészegylet, nemcsak, hogy mint testület sympathiát keltsen maga iránt, hanem mint sportegyesület, hogy alkalmat, módot és kedvet nyújtson a sportolás tekintetében nagyon hátramaradt városi közönségünknek az egészséges sportok megszeretésére és művelésére.

— **A gyulafehérvári r. k. tanoncz-otthon** a r. k. elemi fiiskola helyiségében október hó 7-én d. u. 5 órakor nyílik meg. Tisztelettel kérem az iparos és kereskedő főnök urakat, sziveskedjenek róm. kath. vallású tanonczaikat úgy az említett napon, mint más vasárnapokon d. u. 5 órára oda küldeni. Pénzes László, Tanoncz-Otthon vezető káplán.

— **A Tulipánkert** vezetősége ez uton is fölkéri a tagokat, hogy a vasárnapi táncmulatságon tulipán jelvénnel jelenjenek meg. Az ételt adakozó hölgyeket pedig kéri, hogy az ételeket vasárnap d. u. 2 órától kezdődőleg este hatig szállítsák az Európa szállóba, ahol a rendezők átveszik. A közönség tájékoztatása szempontjából megjegyezzük, hogy az ételek ára a lehető legjutányosabb. Bármint sült 60 fillér, tészta és gyümölcs 20 fillér.

— **Vakokat Gyámolító Országos Egyesületnek adományok.** Városunkban aug. hó 2-án bontották fel a vakokat gyámolító orsz. egyesület perselyeit. Ez a nemes és humánus egyesület, mely annyi az élet számára elveszett szerencsétlen vakot ment meg, s képez a társadalom hasznos tagjává, nagyon megérdemli, hogy közönségünk a legmelegebben támogassa anyagilag is, erkölcsileg is. Alább közöljük a nemes lelkű adakozók neveit, kiknek az egyesület hálás köszönetét fejezi ki és kérjük közönségünket gyűjtsön és adakozzon szeretettel a jövőben is, mert 18000-nál több vak van az országban és azok képzésével, megmentésével kizárólag e humánus egylet foglalkozik. Gyűjtés eredménye Gyulafehérvárt: Özv. Lakner A.-né 2 K. 5 f., Statten Robert 2 K. 8 f., Kohn Lázár 1 K. 33 f., Fingerhut Jakab 2 K. 44 f., Storfer Leó 1 K. 11 f., Hermann Péter 3 K., Misselbacher B. 1 K. 85 f., Weisz Adolf 56 f., Zeller Zsigmondné 2 K. 10 f., Ungar Albert 13 f., Wolf Mór 2 K. 69 f., Lobstein Lázár 2 K. 42 f., Jäger Tamás 67 f., Jäger Adolf 64 f., Frölich Gyula 3 K. 87 f., Löbl Mór 1 K. 50 f., Fuchs Nándor 1 K. 40 f., Deutsch Lázár 58 f., Váci Zsigmond 70 f., Schlesinger testvérek 1 K. 9 f., Schreiber Albert 2 K. 47 f., Moreno K. 62 f., Friedsam György 7 f., Dahinten Viktor 78 f., Rosner Lázár 1 K. 35 f., Pákoszta Józsefné 2 K. 5 f., Trenesiner Róza 4 K. 37 f., Papp György 51 f., Irgalmas nővérek zárdája 1 K. 96 f., Erzsébet-kávéház 1 K. 72 f., Kohn Ferencz 53 f., Váci

FORRÁS-t, mely ideges gyomor-, légső, tüdő-, gyomor- és bélhurut, csontlágulás, vese- és hólyagbántalmak eseteiben 26 év óta kitűnő eredménnyel használtatik és **ragályos betegségektől,** mint typhus, cholera megkíméltettek azok, akik közönséges ivóvíz helyett a bacteriummentes mohai Agnes-forrás vízzel éltek.

Háztartások számára másféltiterésnél valamivel nagyobb üvegekben minden **kétes értékű, mesterségesen szénával telített viznél,** sőt a szódaviznél is **olcsóbb,** hogy az **AGNES-forrás vizet** a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse és hogy bárki által olcsón beszerezhető legyen, már a **vidéki nagyobb városokban is lerakatok szerveztettek,** ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét **ingyen kapható. A forráskezelőség.** — Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

Kedvelt borviz!

Főraktár: **Id. Misselbacher J. B. czégnél Gyulafehérvár.**

Zsigmond 1 K. 41 f., Engel Miksáné 1 K. 81 f., Rosmann Elek 55 f., Rosner Rezső 1 K. 1 f., Volec Bálint 41 f., Lövi Henrik 21 f., Hillinger L. 54 f., Müller J. és fia 13 f., Klein József 1 K. 38 f., Körner Józsefné 2 K. 92 f., Erdélyi Izsó 75 f., Grund József 55 f., Herzfelder Sarolta 78 f., Fonciere biztosító int. 54 f., Weisz Bernát 21 f., Fürst D. 3 K. 17 f., Klärmann József 2 K. 20 f., Gruninger Gyuláné 2 K. 74 f., Gyulafehérvári takp. r. t. 5 K. 10 f., Schermann Kálmán 2 K. 28 f., Faul Béla 2 K. 1 f., Schäser Ferencz 67 f., Mandula J. 2 K., Springer Dávid 75 f., Lobstein Izidor 88 f., Szendrei Viktor 59 f., Morgen Ottó 84 f., Muresán Antalné 6 K. 72 f., Geier Henrik 1 K. 27 f., Fuchs Ferencz 98 f., Salamon Mátyás 1 K. 71 f., Goldstein Mózes 5 K. 54 f., Judovics és Opreán 2 K. 69 f., Haas Vilmos 46 f., Góth Gyula 1 K. 3 f. A városban legtöbbet gyűjtöttek Muresán Antalné 6 korona 72 fillért, Goldstein Mózes 5 korona 54 fillért és a Gyulafehérvári takarékpénztár 5 korona 20 fillért.

— **Az Erzsébet szálloda ismét új bérliő kezébe került.** Ezuttal azonban szakértő, szorgalmas és áldozatkész férfi vette át a szállodát, aki Hillinger Lajos vezetése mellett minden módot megragad, hogy a szállodát és az ezzel kapcsolatos kávéházat otthonossá, tetszetőssé tegye. (A szállodában lakást havi bérletben is lehet kapni.)

— **A kolozsvári keresk. és iparkamara üléséből.** 1. A gyulafehérvári kerületi bejegyeztető pénztár kérésére az átlagos napibér és az azután szedhető díjak megállapítása, valamint a kaczkói komp diszszabályzatának megállapítása tárgyában a kamara véleményét mondott. — 2. Abrudbányai város és Meregő község egy országos vásár engedélyezése iránti kérelmét a kamara nem támogatta, valamint Bánffyhungád község és Dés városnak vásáráthelyezési kérelmeit teljesítésre nem javasolta. — 3. A kamarai közgyűlés támogatni határozta el a temesvári társkamara azt a fölterjesztését, melyben a Bécsen át a nyugati vám külföldre irányuló faexportra folyó évi június végéig fennállott vasuti kedvezmény megújítását kérelmezte. — 4. A köztárházi szövetkezetekről szóló törvényjavaslat tárgyalására a kereskedelmi Miniszter szeptember 12-én értekezletet hívott össze, melyen a kamarát Deutscher Adolf gyulafehérvári kültag képviselte. A javaslat a legnagyobb állami támogatásban kívánja részesíteni az államilag szervezendő köztárházi szövetkezeteket. A kamara a terménykereskedelem megbénítását és károsítását látja a javaslatban s azért azt támogatni nem tudja. — 5. A munkások betegség és balesetre való biztosításáról szóló törvényjavaslat tárgyalására a keresk. miniszter szeptember 3-án enquetet hívott egybe, melyre a kamara képviselője az elnökségnek azzal a megbízásával küldetett ki, hogy a fontos javaslatnak az érdekelt iparos és kereskedő körökkel való megismertetése s véleményük megismerése végett eszközöljön ki a miniszteriumban pár heti időhaladékot, mert a rendelkezésre állott 4—5 nap alatt e vélemények beszerezhetők nem voltak. Államtitkár ur e kérést nem találta teljesíthetőnek s az orsz. értekezletet megtartotta. A kamara közgyűlése helyesli az elnökség felfogását s határozatilag kimondja, hogy a munkaadók érdekeit közelről érintő e fontos törvényjavaslat tárgyalására külön bizottságot küld ki, s a kész munkát egy rendkívüli közgyűlés elé terjeszti.

— **Kazánfűtői és stabilgépkezelői tanfolyam.** Kellő számú jelentkezés esetén a kolozsvári m. kir. állami ipari szakiskolán október hó elején külön kazánfűtői és külön stabilgépkezelői tanfolyam tartatik. A kazánfűtői tanfolyam tartama 7 (hét) hét, a stabilgépkezelői tanfolyam tartama mintegy 10 (tíz) hét. Tandíj a kazánfűtői tanfolyam 6 (hat), a stabilitanfolyamon 20 (husz) korona. Előadási órák hétköznap este és vasárnap délelőtt. Felvételnél 18 évet betöltött fémipari szakiparosok. A tanfolyam végén képesítő vizsgák is tartatnak. Jelentkezések szóval vagy írásosan a szükséges erkölcsi vagy munkaokmánnyal az intézet igazgatóságánál szeptember 26-ikától október 5-ig fogadtatnak el. Ugyanott a netán szükséges felvilágosítások is megadatnak.

— **50 év óta** mindenütt közkedveltségnek örvendenek köhögés, rekedtség, torok és légzési szervek működési zavarainál a világhírű Egger-féle mellpasztillák. Doboza 1 és 2 kor. (Próbadoboz 50 fillér.) Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Főraktár: Nádor gyógyszerár, Budapest, VI., Váczikörút 17.

— **Sikerült az Orsz. Posztókviteli Áruház-nak** (Budapest, Rottenbiller-u. 100. sz.) 1000 vég nagyon jó minőségű tartós férfiruhaszövetet egy csődbe jutott posztógyárostól potom áron megvenni. Ez okból szétküld vidékre utánvétellel csak 6 koronáért egy teljes férföltönyre elegendő 3 méter nagyon jó, tartós remek mintázatú szürke, barna és drapp sevítszövetet. Sötétkéket vagy feketét 7 koronáért. A fenti ezéget b. olvasóink figyelmébe ajánljuk.

I R O D A L O M.

* *Erdélyi Oltáregyesületi Lap* szeptemberi száma az eddigiekhez híven érdekes, következő tartalommal jelent meg: Megjelentem. — Szentségimádásra. — A szent-mise az őskeresztényeknél. — Száz böles lelkitanács. — Elmélkedés az Oltáriszentségről. — Az ifjú szívek az oltár zsámolyán. — Isten nem alszik. — Apróságok a lelki életből. — A telefon. — Egyesületeink életéből. — Különfélék. — Hogyan mondjuk a Rózsafüzért. — Irodalom. — A szerkesztő postája. — A kiadóhivatal üzenete. A kiállítás a vidéki nyomdák legmagasabb igényeit is kielégíti.

* *Budapesti Napló.* A Budapesti Napló az egyetlen radikális ellenzéki újság, amely a polgári munkának minden érdekét bátran és hathatósan megvédi a publicisztika terén és ilyen módon előkészíti a polgári Magyarország teljes kialakulását. Semmiféle érdekesopornak és semmiféle politikuskának hasznát és céljait nem respektálja; politikai tudósításai ezért szenzációsak és olvasóinak informáltsága páratlan. A Budapesti Napló Szabadgondolat című állandó melléklete egyedül áll az egész világsajtóban és rászolgál arra az örömré, a melylyel megjelenését a magyar kultúrtársadalom üdvözölte. A Budapesti Napló cikkeit Kabos Ede, dr. Jászi Oszkár, Rácz Gyula, Dániel Arnold, dr. Madzsar József, Biró Lajos írják. Párisi levelezője Ady Endre. Az újság irodalmi része a modern irodalom legjavát adja. Teljes közgazdasági tudósítást közöl mindennap és árura nézve a legolcsóbb a teljes tartalmat adó napilapok közül. Előfizetési ára egy évre 20 korona, félévre 10 kor., negyedévre 5 korona, egy óra 1 korona 80 fill. Egyes szám ára 2 kr. Karácsonyra diszes naptárt ad előfizetőinek. A Budapesti Naplóra bármely napon meg lehet kezdeni az előfizetést. (Kiadóhivatal; Eötvös-utca 34. Mutatványszámot kívánatra azonnal küld a kiadóhivatal.)

Nem kidobott pénz,

hanem határozottan gyümölcsözőtő tőke az, amit a Scott-féle Emulsio-ért kiadunk, mert a jó, erőteljes egészség mindig többet ér a vagyonnál. A Scott-féle Emulsio a legjobb norvégiai gyógycsukamájolajat tartalmazza és kizárólag csakis ezt a minőséget használják a Scott-féle Emulsio készítésére. A magában sajátságos Scott-féle készítési eljárás 30 éven át gyűjtött tapasztalatoknak és tanulmányoknak az eredménye. Ezen szer rendkívüli hatáserevel bír és ott, ahol betegséget gyógyítani, vagy a betegség pusztító következményeit kell leküzdeni, gyors és biztos sikert ér el. A közönséges csukamájolajjal megközelíthetőség sem lehet oly kedvező, biztos eredményeket elérni, mint a Scott-féle Emulsio-val.

A Scott-féle Emulsio valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és **75 fillér le-
vélbélyeg** beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL „Városi gyógyszerháza”
BUDAPEST, IV., VÁCZI-UTCZA 34—50.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban.

Nyílttér.

Császárfürdő

Budapestben. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú kénés hévízü gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, uszodák, török-, kö- és márványfürdők; hőlég-, szénsavas- és villamosvíz-fürdők. **Ivó- és belégzési kúra:** 200 kényelmes lakószoba. Szolid kezelés, jutányos árak.

Prospektust ingyen és bérmentve küld

Az igazgatóság.

Előleges jelentés!

A napokban városunkba érkezik a világhírű

zoologiai múlovarda

és elegáns kiállítású saját géppel, villanyos fénnel világított és saját zenekarral ellátott szinkörében megkezdí bámulatos előadásait, amely áll:

100 különféle idomított vadállatokból, orosz-lánok, tigrisek, medvék, zebrák és elefántokból és 40 idomított fajlóból, továbbá légtornászat, erőművészet stb. stb.

Bővebbet a napi falragaszokon.

Tisztelettel

Kludsky Károly.

Nagyon ezélszerű útazás alkalmával.

Rövid használat után nélkülözhetetlen.

Egészségügyileg megvizsgálva.

Kelt Bécsben, 1887. július 3-án.

Sarg's
Kalodont.

nélkülözhetetlen

fogápoló szer.

Előkelő higienikusok állítása szerint a fogak és a száj ápolásához egészségünkre nézve nélkülözhetetlen. Nevezetesen a gyomorbetegségeket lehet ezen szer használatával folytan elhárítani. Ennélfogva a **Kalodont**, mint leghasznosabb szer lett elismerve, melynek antiseptikus hatása a fogak tisztítását előnyösebben eszközözi, mint a mechanikai uton való tisztítás.

Sz. 3541—1906. tkvi.

Arverési hirdetmény kivonat.

Az abrudbányai kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az „Auraria” abrudbányai takarékpénztár végrehajtónak Kibédy Györgyné Vásmárhelyi Juliana végrehajtást szenvedett elleni 1000 kor. tokekövetelés, ennek 1905. június 8-tól járó 8% kamatai, 82 kor. 50 fil. költség iránti végrehajtási ügyében az abrudbányai kir. járásbiróság területéhez tartozó abrudbányai 1081. számú tkjben A + 1. rdsz. 906. hrsz. faház és 907. hrsz. kert ingatlanokra az árverés 1206 kor. megállapított kikiáltása árban elrendeltetett s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az **1906. évi december hó 4-ik** napján d. e. 9 órakor az abrudbányai kir. járásbiróság hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is elfognak adadni.

Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, avagy az 1881. LX. t. cz. 52. §-ában előírt árfolyammal számított és az 1881. november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni vagy annak az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbiróság tkkvi. hatóságától.

Abrudbányán, 1906. évi augusztus hó 25-én.

Molnár, kir. tkkvi. kiadó.

Sz. 6704—1906. tkvi.

Arverési hirdetmény kivonat.

A gyulafehérvári kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Gyulafehérvári városi kórház nevében Dr. Garda Kálmán végrehajtónak özv. Lepe-dusz Péterné sz. Kontor Fira és Kontor János végrehajtást szenvedett ellen 100 kor. 80 fil. tokekövetelés és járuléka iránti végrehajtási a gyulafehérvári 630 sz. tkjben A + 1. rdsz., egész a 692. sz. tkjben A + 1., 2., 4., 5. rdsz., ingatlanokból özv. Kontor Firát illető 1/4-ed és Kontor Jánost illető 3/4-ed rész jutalékára összesen 2460 kor. 25 fil. beesárban az árverést elrendelte és hogy a fenn megjelölt ingatlanok **1906. évi november hó 2-ik** napján d. e. 9 órakor ezen törvszék tkkvi. hatóságánál megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is elfognak adadni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, avagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában előírt árfolyammal számított és az 1881. november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 2. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy annak az 1881. LX. t. cz. 170. §-sa értelmében a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Gyulafehérvár, 1906. évi augusztus hó 24-én.

A kivonat hitelességét igazolja
id. Lőrincz István kir. tkkvi. kiadó.

4³/₄ kg. KÁVÉ é. p.

Ceylon Plant uso	K. 14.—
„különlegesség	15.50.
Piraldi Janco Portorico	16.—
Mocca arab Hodejda	17.—
Costarica finom	16.50.
Port Limon legf.	18.—
Soemanik különleg.	20.—

ajánlja költség nélkül, utánvét mellett:

HAAS VILMOS, TRIEST,
első trieszti kávészállítóház.

Árjegyzék kérésre ingyen.

MACH-féle szabadalmazott

Egészségi nadrágtartó
urak részére a 40, 65, 80, 120, 140, 180 kr.
fiúk részére a 30, 40, 50, 70 kr.

Mindenütt kapható.

Egészséges és kényelmes nadrágviselés,
mivel a szalagok a
kapocsban minden
tesztelésnél to-
lód-
nak. (Fig. 1.) külön-
sen pedig, mert ezen
nadrágtartók a leg-
nyulékonyabb, szin-
tartó szalaggal és
erős, rozsdamentes
kapcsokkal vannak
ellátva. **A gomb
elvéstése többé
lehetetlen,** mert a
nadrágtartókat többé nem kell legombolni.
(Fig. 1.), mert a gombok csak a folytonos le-
és felgombolás által szakadnak el. Külö-
nösen ha minden nadrághoz egy rend tar-
talékszalagot (Fig. 2.) és azt nadrágfelakasz-
tónk (Fig. 3.) használjuk. Ha
a nadrág három
szalagon csüng,
ugy a saját su-
lya által simán és ráncmentesen marad,
melyet nem kell oly gyakran vasaltatni.
Nadrágrendelésnél kérjen szabójától
díjtalanul **Mach-féle** zsinórt (Fig. 4.)
felvarratni, mi-
attal elmarad a
gombelvéstés és
a nadrág simán
áll (Fig. 3.).

Gyáram a legmoder-
nebb gépekkel van be-
rendelve, melyben csak a
nadrágtartókat készítünk.
A rendes gyártás által
nemesek jobbajájú, ha-
nem kifogástalan kivitelű
nadrágtartókat szállítunk
25 százalékkal ol-
csóbban, mint mások.

Cs. és kir. szab. nadrágtartó gyár:
Fr. Mach, Brünn.

Világkiallítás Szt. Louis 1904. legjobb kitünt. Grand Prix

Globin
a legjobb és legfinomabb
Czipő tisztítószer

Egyetlen gyártó: Fritz Schulz, Jirassí, Prága

6 nap alatt
Amerikába
személyszállítás
Kanadába és Argentínába
Kérjen utasítást.
Levelező lap is elég.
Falk és Társa
magyar osztálya
Hamburg, Raboisen 30. szám.

**Bor és gyümölcssajtók
és szőlőzúzók**

különböző nagyságokban a legjobb anyagból kifogástalanul
készítve a legolcsóbb árak mellett kapható

WAGNER SAMU
NAGYSZEBENBEN. első nagyszabéri vasöntőde, mezőgazdasági gép-
gyár, malomépítészeti intézet és vaskereskedés NAGYSZEBENBEN.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. — Vízszeladónak engedmény.

Oh jaj!
Megfojt ez az
átkozott köhögés.

**Köhögés, rekedtség és elnyálkásó-
dás ellen gyors és biztos hatásuk**

Egger mellpasztillái,
az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.
Doboza 1 korona és 2 korona.
-- Próbadoz 50 fillér. --
== Fő és szétküldési raktár: ==
„Nádor” gyógyszerár
.. Budapest VI., Váci-körút 17. szám. ..

Éljen!
Egger mellpasztillái
csakhamar meggyógyított.

KAPHATÓ:
Gyulafehérvárt Fröhlich Gyula, Nagy Endre, Storfer Leó gyógyszerárakban.
Nagyenyeden Albert J. örök., U. Kovács József gyógyszerárakban.

FISCHER ÉS TÁRSA NAGYENYED Alsó-Fehér megye.

100 KAT. HOLD.

A legszebb gyümölcsfák.
80.000 gyümölcsfa oltvány
1 millió gyümölcsfa-alany.
1 millió előkerítés csemete.
Setaterfák * Diszcserejek * Rózsák.
Bogyogyümölcsűek stb.

Kifogástalan szőlőoltványok.
1 1/2 millió szőlőoltvány.
Európai és amerikai szima és
gyökerez szőlővesszők stb.
Árjegyzék és művelési utasítás ingyen.

EGYESÜLT FA- és SZŐLŐOLTVÁNYISKOLÁK FISCHER ÉS TÁRSA, és AMBROSI M.

15 forintért tiszta gyapjuszövet-
ből mérték szerint elegáns
kivitelű **férfiöltöny, felöltő
vagy télikabát**

KRAUSZ F. és TSA
uri szabóüzlete. Budapest. Kerepesi-út
69. Vidékre mintákat mértékérték utá-
sítással bérmentve.

Ne mulasszon el kérni ingyen és bérmentve pros-
pectust és mintákat a legjobb styriai
férfi- és nőilodenből
vadászatra, erdészetre és turisztikára, valamint az ősz-
szes divatszövetekből férfi- és gyermeköltönyökre, felöl-
tőkre, uisterekre, a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségig,
az általános jó hírnévnek örvendő első és legnagyobb
lodenkivitelű cégtől, **OBLACK VINCZE**, cs. és
kir. udvari posztószállító, **Graz, Murgasse 9c.**

MAGGI-féle **IZESÍTŐ**
nélkül ne együnk levest!

Acetylen Világítási berendezések.

Önálló teleppel, a szabadalmazott „LUX”
készülékkel. Kezelés nélküli, önmű-
ködő, carbid a vízbeeső rendszerű, telje-
sen **veszélytelen** fejlesztők.

Electromos világítási

és **erőátviteli** berendezések. Speci-
alitás: önálló kis telepek (electrogének)
városok, kastélyok, gyárak, szállodák, mal-
mok és magánházak részére.

!! Kezelés ninesen, olcsó vételár !!

Egy 16 gyf. izzólámpa óránként 1 fill.-be,
egy tényleges lóerő 6 fillérbe kerül.

MOTOROK: benzinre, gázra, nyersolajra,
stb.-re, bármilyen célra.

Fejér és Schmidt Bpest
Főtvös-tér 2.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú **Portland-Cementet** ajánl olcsó áron a

Brassói PORTLAND-CZEMENT-gyár

BRASSOBAN.

Itt helyben kapható id. Misselbacher J. B. cégnél.

Szép, jó és olcsó!

Ha szép és jó árut akar vásárolni, fáradjon el a

Judovits és Oprean

női és férfidivat üzletébe, az Európa szálló mellett,

hol az őszi és téli idényre személyesen bevásárolt áruk már megérkeztek. Óriási választék áll a nagyérdemű vevőközönség rendelkezésére a legújabb és legszebb:

zsolnai és angol szövetekben, szti.-gothárdi és francia selyemszövetekben, diszekben, hazai és valódi olasz férfi kalapokban, nyakkendőkben, férfi és női harisnyákban, zsebkendőkben, és sok itt mind fel nem sorolható cikkében.

Nem kerül nagy fáradságba s mindenki személyesen meggyőződhetik, hogy jót és jól csakis nálunk lehet vásárolni.

Kiváló tisztelettel

JUDOVITS és OPREAN.

HOGY EGÉSZSÉGÜNKET ÓVJUK, IGYUNK

K-IMPÉR "RÉPÁTI"

BÁTHORI-FORRÁS
ÉGVÉNYES
GYOGY-SAVANYÚVIZET

M. kir. Belügyminiszteri rendelet
5891/V.ÜL. 1890. azám.

Kizárólagos lerakata Gyulafehérvár és környéke részére
Id. Misselbacher J. B.-nél Gyulafehérvárt.

Védjegy: „Horgony”

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótléka

egy régjónak bizonyult háziszser, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvény-nél, csúznál és meghülekseknél, bedörzsölésképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K — 80, K 1.40 és K 2. — és ügyszólván minden gyógyszerertárban kapható. —

Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlanhoz”, Prágában
Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

ROSNER LÁZÁR

legnagyobb, legdusabb és legfényesebb női és férfi

divatáru üzlete Gyulafehérvárt.

Érdemes, mint látványosság.

Becses, minthogy a legjobb.

Hasznos, mert a legelőnyösebb.

Jó ízléssel választott divatcikkek közül
említést érdemelnek a következők:

**Mennyasszonyi kelengyék.
Hazai és külföldi divatkelmék.**

**Blous és ruhaselymek.
Divatos vásznak.
Batiszt és karton.
Delinek.**

**Napernyők.
Szövött és kötött áruk.
Bőröndök.
Szőnyegek.
Pokróczok.**

**Valódi hazai s Borsalino olasz kalapok
egyesedüli raktára.**

Menetjegyek Amerikába

Belga királyi postahajók

RED STAR LINIE.

Indulás minden szombaton

Antwerpenből közvetlen New-Yorkba

és kétszer havonta

Antwerpenből Canadába.

Első osztályú új gőzhajók, gyors menet, jó ellátás,
felvilágosítást azonnal és bérmentve

Red Star Linie

Wien, Wiedner Gürtel 20.

WEINER MÁTYÁS

DIVATÁRUHÁZA

Budapest, VI., Andrassy-ut 3. szám

1906. évi őszi- és téli idény ujdonságai magyar, francia és angol divatkelmékből a legnagyobb választékban immár megérkeztek s azok megtekintésére van szerencsém a nagyérdemű közönséget ezennel tisztelettel meghívni.

Mosókelmék 18 kr.-tól 65 kr.-ig.
Gyapjuszövetek 38 k.-tól 2.25 frt.-ig.

Magyar gyártmányú vízfoltmentes posztók.
Magyar gyártmányú angol izlésben tartott kockás és csikos kelmék.

Magyar gyártmányú mosószövetek stb. — Nagy mintagyűjteményemet, mely a legújabb őszi- és téli szövetek nagy választékát tartalmazza, vidékre kívánatra ingyen és bérmentve küldöm. 20 kor. felüli megrendeléseket bérmentve küldök.

! Budapesti látványosság !

! Teljesen újjáalakítva !

Szives tudomására hozom a nagyérdemű vidéki közönségnek, hogy Budapest fővárosa és a külföld elsőrangú konyháiban szerzett sok évi tapasztalataim alapján átvettem az

Andrassy-ut 39. sz.

alatt volt jónévű Klivényi-féle vendéglőt és azt a múlt hó 7-én teljesen újjáalakítva megnyitottam. — Vendéglőmet kitűnő elsőrendű ételek és italok felszolgálásával a főváros mintavendéglőjévé emelem úgy, hogy a nagyérdemű vidéki közönségnek helyiségeim a legkellemesebb találkozó helyei lesznek. Teljes tisztelettel

IFJ. SCHULLER FERENCZ

Budapest, Andrassy-ut 39.

AMERIKA.

Indulás Havre-ből minden szombaton.

Menetjegyek a

Francia vonal által.

Jó és gyors szállítás, kitűnő ellátás borral és likörrel. Amerikai vasuti jegyek minden irányban eredeti árban. Közelebbi felvilágosítást ingyen és bérmentve ad a

Französische Linie

Nr. 8. Wien, IV. Weyringergasse Nr. 8.

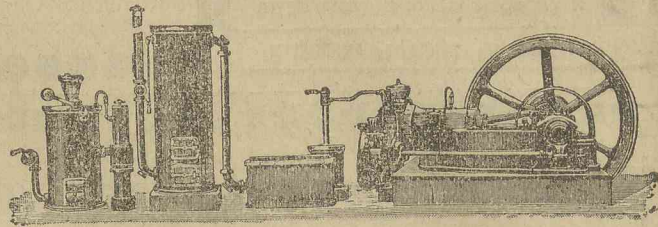
Osers és Bauer motorgyár

Budapest, VI., Podmaniczky-u. 18.

Ajánlja elsőrendűnek elismert, legújabb szerkezetű

szívógáz-generátoros motorait.

Üzemeltetés óránkint és lóerőnként 1½—2½ fill. Antra- és faszén vagy koksztüzelésre egyaránt alkalmas.

Legmesszebb menő szavatosság!

Elsőrendű referenciák

Kedvező fizetési feltételek!

Benzinmotorok, lokomobilok szolid kivitelben.

Költségvetéssel és árjegyzékkel díjmentesen szolgálunk.

H Kronsteiner Károly
Cs. k. oszt. szab. Bécs, III./I., Hauptstrasse 120.
Magy. kir. szab.

HOMLOKZAT-FESTÉKEK.

Viharmentes. Mészben oldható, épületek mázolására. 49 árnyalatban, kilója 24 fillértől feljebb.

1 kiló elegendő 10 négyszögméternek kétszeri mázolására.

Mosható mázolások.

ugymint zománcz, homlokzatfesték, száraz és lapidonfesték, pépnemű, 50 árnyalatban vízben mosható, egyszeri bevonásra fed, színét nem hagyja.

Költségár négyszögméterenként 5 fillér. Meglepő siker! — Kimerítő prospektusok és mintalapok ingyen és bérmentve.